

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/62/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8212209811
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8212209811.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcu: Slovak Telekom, a. s., so sídlom Karadžičova 10, 825 13 Bratislava, IČO: 35 763 469, zastúpeného JUDr. Oliverom Balážom, advokátom so sídlom v Bratislave, Zámocka 10 proti žalovanej: W. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. XXXX/XX, XXX XX S., za účasti vedľajšieho účastníka ma strane žalovaného Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, zastúpeného JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom v Stropkove, Nám. SNP 7, o zaplatenie 449,96 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 01. 10. 2013, č. k. 4C/211/2012-107 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca je povinný zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi trovy odvolacieho konania 47,90 Eur na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ambróza Motyku, advokáta, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal a zaviazal žalobcu nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania 94,01 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že účastníci konania uzavreli 26. 01. 2007 zmluvu o pripojení, na základe ktorej bola žalovanej poskytnutá užívateľská SIM karta s prideleným telefónnym číslom: XXXX XXX XXX. Zároveň účastníci uzavreli dodatok k tejto zmluve, na základe ktorej žalovaná zakúpila mobilný telefón značky NOKIA 2630 a zaviazal sa využívať služby žalobcu po dobu 24 mesiacov. Následne žalovaná nezaplatila žalobcovi vyfakturované faktúry za elektronické komunikačné služby v celkovej výške 261,01 Eur, a preto žalobca vyzval žalovanú na zaplatenie záväzkov vo výške 261,01 Eur do 12. 06. 2009. Zároveň žalobca žalovanej oznámil, že ak v tomto termíne sumu neuhradí, žalobca týmto listom s účinkami odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty poskytnutej na úhradu už splatnej pohľadávky v súlade s bodom 15.3 písm. b) všeobecných podmienok pre poskytovanie verejných elektronických a komunikačných služieb odstupuje od zmluvy o pripojení, aj od ďalších zmlúv. Súd mal za preukázané, že žalobca odstúpil od zmluvy uzavretej medzi účastníkmi a odstúpenie nadobudlo účinnosť 13. 06. 2009.

Na takto zistený skutkový stav súd prvého stupňa prijal právny názor, podľa ktorého uplatnená pohľadávka je premlčaná. Dvojiročná premlčacia lehota pre uplatnenie práv žalobcu zo zmluvy začala plynúť odstúpením od zmluvy žalobcu. Návrh bol podaný na súde 05. 03. 2012, teda po uplynutí

všeobecnej 2-ročnej premlčacej doby. Za nedôvodný súd považoval aj návrh žalobcu, ktorým sa domáhal zaplataenia zmluvnej pokuty 248,95 Eur. Súd vyhodnotil dojednanie o zmluvnej pokute ako neprijateľnú podmienku a má za to, že neprijateľná podmienka je neplatná, pričom moderačné právo slúžiace k zníženiu neprímeranej zmluvnej pokuty sa podľa súdu uplatňuje v iných právnych vzťahoch ako spotrebiteľských. Momentom odstúpenia od zmluvy nastal medzi účastníkmi právneho vzťahu režim bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 457 Občianskeho zákonníka, a teda sú účastníci povinní navzájom si vrátiť už poskytnuté plnenia. Ako vyplýva z podaného návrhu, žalovaná ku dňu podania žaloby dlhovala žalobcovi na nezaplatených komunikačných službách 201,01 Eur a zmluvnú pokutu 248,95 Eur. Nárok na zmluvnú pokutu zanikol samotným odstúpením od zmluvy, ako aj v súvislosti s tým, že uvedené dojednanie považoval súd za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. Bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej by v tomto prípade predstavovalo nezaplatenú cenu služieb 201,01 Eur, ale vzhľadom k uplatnenej námietke premlčania, nemohol súd premlčané právo žalobcovi priznať.

O trovách konania rozhodol súd podľa ust. § 142 ods. 1 v spojení s ust. § 151 ods. 1 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Poukázal na to, že pokiaľ ide o námietku premlčania vznesenú vedľajším účastníkom, z iných súdnych sporov je známe, že odstúpením od zmluvy nevznikol medzi účastníkmi právny režim bezdôvodného obohatenia, a preto nemožno aplikovať ani ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka o 2-ročnej premlčacej dobe. Momentom zrušenia zmluvy, a teda zánikom zmluvy je s poukazom na text pokusu o zmier zo dňa 29. 05. 2009, deň nasledujúci po poslednom dni lehoty poskytnutej na úhradu pohľadávky, t. j. 13. 06. 2009. Z dôkazov predložených súdu vyplýva, že telekomunikačné služby, ktoré boli žalovanej poskytnuté a boli vyúčtované žalovaná neuhradila. V dôsledku toho, že žalovaná vedome neplatila riadne a včas cenu za poskytnuté telekomunikačné služby vzniklo žalobcovi právo odstúpiť od zmluvy o pripojení a žalobca odstúpil od zmluvy s účinnosťou ku dňu 13. 06. 2009. Cena za služby, ktoré boli poskytnuté v čase trvania služby bola riadne vyfakturovaná vo faktúrach priložených k návrhu a žalobca má nárok na zaplataenie ceny za tieto služby. V tomto prípade sa uplatnené nároky premlčujú vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe v súlade s ust. § 101 Občianskeho zákonníka. Neplatí premlčacia doba ako v režime bezdôvodného obohatenia, ale platí všeobecná 3-ročná premlčacia doba. Preto má za to, že súd v tejto veci vec nesprávne právne posúdil. Nesprávnosť rozhodnutia súdu vidí aj v zamietnutí žaloby na zaplataenie zmluvnej pokuty 248,95 Eur z dôvodu jej považovania za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odvolaním namieta aj výrok o priznaní náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi.

Vedľajší účastník k podanému odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania.

K podanému odvolaniu sa žalovaná nevyjadřila.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia pojednávania (§ 214 O. s. p.) a potom ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru, že v prejednávanej veci boli splnené podmienky pre potvrdenie napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa právneho záveru odvolacieho súdu prvostupňový súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis, ktorý aj správne interpretoval, pričom zo skutkových záverov vyvodil správne právne závery.

K odvolacím námietkam a na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd udáva.

Žalobca tvrdí, že napadnutý rozsudok prvostupňového súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a

aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny náležitý právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Konštantná judikatúra podporuje odvolacie námietky žalobcu, že odstúpením od zmluvy nezanikajú práva zo zmluvnej pokuty, ktoré vznikli pred odstúpením. Podľa žalobcu už raz vzniknuté právo na zaplatenie zmluvnej pokuty odstúpením od zmluvy nezanikne.

S uvedenou argumentáciou sa zásadne dá súhlasiť. Žalobcom prezentovaná právna konštrukcia a treba povedať, že aj doterajšia judikatúra však nezohľadňujú ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 48 Občianskeho zákonníka, od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva v zásade zrušuje s účinkami od začiatku (ex tunc, § 48 ods. 2) a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezodôvodné obohatenie, náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia (§ 457 OZ).

Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré na rozdiel od ustanovení Občianskeho zákonníka zaväzujú spotrebiteľa nad rámec povinnosti vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka evidentne zhoršujú jeho postavenie. Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa, vrátane platenia úrokov napriek ich zrušeniu popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Inými slovami povedané dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa zmluvy dohodnutej medzi účastníkmi konania sú nevýhodnejšie ako dôsledky odstúpenia podľa úpravy v Občianskom zákonníku.

Žalobca poukazuje na to, že sa použitím právnej úpravy o odstúpení od zmluvy podľa predpisov občianskeho práva dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a v rozpore s princípom právnej istoty.

Odvolací súd s týmto názorom nesúhlasí. Naopak spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú vo svojich dôsledkoch nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka (princíp právnej istoty, dôvery v objektívne občianske právo). Ide o akúsi jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany pri štandardných typových zmluvách (porov. Kristián Csach, Štandardné zmluvy, Vydavateľství Aleš Čeněk, 2009, str. 178).

Nemožno prehliadnuť, že je to dodávateľ, ktorý naformuloval zmluvu (štandardná typová zmluva) a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného

práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia (napr. výpoveď, strata výhody splátok).

Ustanovenie čl. VII zmluvných podmienok, podľa ktorého má spotrebiteľ plniť zmluvné povinnosti aj napriek odstúpeniu od zmluvy je upravené pre žalovanú nevýhodnejšie oproti úprave v § 48 v spojení s § 54 ods. 1, 5 a § 457 OZ.

Predmetná vec sa týka práva Európskej únie (smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách; ďalej „smernica“). Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je pomerne náročné na dodávateľov a významne chráni spotrebiteľov. Treba však povedať, že ak sa neberie do úvahy výber sumy úveru a podpis, tak spotrebiteľ takmer žiadnym spôsobom neparticipuje na koncipovaní zmluvy. Preto sa dá plne pochopiť pomerne silná ochrana spotrebiteľov, ktorú slovenský zákonodarca zakotvil v ustanovení § 54 OZ. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia Súdneho dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C-168/05 Mostaza Claro, bod 25, 26, 27, rozsudok C-240/98 až C-244/98 Océano).

Odvolací súd nemá pochybnosti o súlade ustanovenia § 54 ods. 1 OZ s právom Európskej únie, ktoré umožňuje členským štátom prijať na ochranu spotrebiteľov aj prísnejšie ustanovenia, než aké odporúča smernica Rady 93/13/EHS (čl. 8 smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“, porov. tiež rozsudok súdneho dvora vo veci C 484/08 Caja, uznesenie C-76/10 POHOTOVOSTĚ).

Predmetný spor je nepochybne sporom zo spotrebiteľskej zmluvy, čo v priebehu konania žiaden z účastníkov ani nespochybňoval Vzhľadom na ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka si strany v spotrebiteľských zmluvách nemôžu dojednať zmluvné podmienky odchylné od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Dôsledky odstúpenia od zmluvy, tak ako si ich dohodli účastníci konania (resp. ako ich nadiktoval žalobca) bezpochyby zhoršujú postavenie spotrebiteľa oproti právnej úprave odstúpenia od zmluvy obsiahnutej v Občianskom zákonníku, a preto takáto úprava nemôže spotrebiteľa zaväzovať. Zároveň nemožno prehliadnuť, že je to práve žalobca, ktorý naformuloval zmluvu (štandardná typová zmluva) a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia (napr. výpoveď). Odstúpením od zmluvy sa zmluva ruší od počiatku a momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z takéhoto vzťahu ako bezdôvodné obohatenia podľa ust. § 457 Občianskeho zákonníka. Na takýto vzťah sa vzťahuje premlčacia lehota 2 rokov uvádzaná v ust. § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ žalobca poukázal v odvolaní, že je potrebné počítať túto lehotu ako 3-ročnú, odvolací súd uvádza, že ide o nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto nemôže platiť 3-ročná premlčacia lehota. Žaloba bola podaná na súde po uplynutí 2-ročnej lehoty, a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak posúdil nárok žalobcu za premlčaný.

Bez ohľadu na otázku účinkov odstúpenia od zmluvy, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že civilný kódex v ust. § 53a ods. 1, ale už aj v pomerne rozsiahlej judikatúre odvolacích súdov mu neumožňuje naďalej obhajovať absolútne neplatnú zmluvnú pokutu v dodatkoch k zmluvám o pripojení. Žalobcom uplatnená zmluvná pokuta bola už vo vzťahu k samotnému žalobcovi súdmi opakovane judikovaná ako neprijateľná zmluvná pokuta (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/31/2012, 3Co/26/2012, 7Co/36/2012).

Vzhľadom k uvedeným právoplatným rozsudkom žalobca s poukazom na ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka je povinný zdržať sa používania nekalej podmienky z dôvodu jej neprijateľnosti v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Zároveň odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že obdobná zmluvná pokuta bola vyhlásená za neprijateľnú vo viacerých súdnych konaniach aj u iného mobilného operátora (Orange Slovensko a. s., Telefónica Slovakia, s. r. o.). Ide o rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/136/2010, 2Co/137/2010, 16Co/18/2012, 7Co/40/2012, 6Co/113/2010).

Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal neúčelnosť právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka advokátom je potrebné skonštatovať, že samotný žalobca je silná spoločnosť, ktorá sa v súdnych konaniach necháva právne zastupovať advokátskou kanceláriou a upiera právo na právne zastupovanie združeniu na ochranu spotrebiteľov. Teda vo vzťahu k žalobcovi je namiesto otázka účelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia (aj žalobca si v tomto konaní uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia). Vo vzťahu k žalovanému táto účelnosť je jednoznačne daná už aj z charakteru vedľajšieho účastníka.

Súd vo svojom rozhodnutí pristúpil k zamietnutiu žaloby po tom, ako vedľajší účastník vzniesol námietku premlčania a náležite argumentoval, prečo žalobcovi nemožno priznať nárok zo zmluvnej pokuty. Ak teda žalobca v odvolaní tvrdí o neúčelnosti trov konania vedľajšieho účastníka, odvolací súd je toho názoru, že pôsobením vedľajšieho účastníka v predmetnom konaní došlo k úspechu žalovanej. V predmetnom právnom spore bolo potrebné vedľajším účastníkom preštudovať žalobu a prílohy, zhodnotiť právnu podstatu veci a náležite právne reagovať. Vyjadrenie vedľajšieho účastníka, v ktorom uplatnil námietku premlčania a zhodnotil nároky zo zmluvnej pokuty ako neprijateľnú zmluvnú podmienku bolo náležité, vecné a účinné. Žalovaný v predmetnom konaní dosiahol plný úspech, a preto správne posudzoval súd prvého stupňa trovy konania predovšetkým z procesného hľadiska. Záver žalobcu o neúčelnosti trov vedľajšieho účastníka je nesprávny, keďže spotrebiteľ dosiahol vo veci plný úspech.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol postupom podľa ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. V odvolacom konaní bol úspešný vedľajší účastník na strane žalovaného, ktorý má právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi. Trovy odvolacieho konania vedľajšieho účastníka pozostávajú z trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k odvolaniu) podľa ust. § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (ďalej len „vyhlášky“). Pozostávajú z odmeny vo výške 31,54 Eur, 8,39 Eur režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) + 7,97 Eur DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky). Preto odvolací súd zaviazal žalobcu nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy odvolacieho konania spolu vo výške 47,90 Eur.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.